

Σολωμός, γενάρχης και pater familias, κρίνει: τὸ ἔργο μας, τὸ ἦθος μας, τὴν οὐσίαν μας. Θυσιάζοντας, ὡς ἓνα σημεῖο, τὸ λυρικό ἑαυτό του, γιὰ νὰ γίνηι ἡ ζωντανή φωνή τοῦ λαοῦ του κι ὁ ποιητής τῶν ἀγώνων του, ἀνοίξε μὲ ἐξαλλή, ταχύτητα ἓνα δρόμο ποῦ ξεκινάει ἀπὸ τὴν ἐσωτερικὴ ἄδυσσο καὶ τελειώνει: στὸν οὐρανό.

Ὁ Σολωμός, «μέ» καὶ «χωρίς» μεταφυσική, μόλις γυρίσουμε τὸ κεφάλι νὰ δοῦμε πίσω, κρατάει πιδὶ ψηλὰ ἀπ' ὄλους τὴ σημαία.

ΦΟΙΤΗΤΗΣ ΤΗΣ ΘΕΣ/ΝΙΚΗΣ

Νομίζω πὼς ὁ Σολωμός μιλά στὴν καρδιά μας βασικά γιὰτὶ στάθηκε ἓνας ἀνθρώπος τίμιος μὲ τὸν ἑαυτό του, τὸ ἔθνος του, τὴ γλώσσα του, καὶ μὲ τόσα ἄλλα πράγματα ποῦ μᾶς καίνε ἀκόμα καὶ σήμερα.

Σκέφτομαι καμιά φορά νὰ ξαναγυροῦν στὴ ζωὴ οἱ ἄνθρωποι ποῦ πολὺ καὶ δίκαια ἀγαπάμε, καὶ ἀναρωτιέμαι, κρατώντας τοὺς ἀπέναντί στὴ σκέψῃ μου, τὸ τί θὰ σκέφτονταν ἢ τί θὰ ἔκαναν σὲ περιστάσεις σὰν τίς δικές μας. Ἀς ποῦμε ὁ Σολωμός τί θὰ ἔλεγε γιὰ τὴν τυραννία ποῦ πρὶν λίγο παράταμε ἢ δεχτήκαμε — καὶ τὰ δύο γίναν—, πὼς θ' ἀντιδρούσε, τί ἀνθρωπινὰ ἀντανάκλαστικά θὰ δειχνε. Θὰ κλεινόταν στὸν ἑαυτό του; θὰ ἔγραφε «Ἐλεύθερους Πολιορκημένους» ἢ «Σκλάβους Πολιορκημένους» ἢ «Ἐλεύθερους καὶ Ἀπελεύθερους; θὰ ἔγραφε «Γυναῖκα τῆς Ζάκυθος» ἢ «Γυναῖκα τοῦ Κολωνακίου» ἢ τοῦ ὁμοίου ἀνάλογου προδοτικοῦ περιβάλλοντος. Καὶ γιὰ τὸν «Λάμπρο»; ποῦ θὰ δρισκόταν μορφὴ τόσο σατιρική, μὰ καὶ τόσο πλήρης, δίφορη, τραγική, ἱστορική, ρωμαντική καὶ διὰ ἄλλο; Ὁ «Κρητικός» του θὰ ἔταν νέος τοῦ Πολυτεχνείου ἢ δραπέτης τῆς Γιούρας ἢ ἀποτυχημένος ἐμυγκρὸς τοῦ Παρισιῦ ἢ τῆς Κολωνίας; Ὁ «Πόρφυρας» μήπως θὰ ἔταν κανένας Ἀμερικάνος καὶτὴς μὲ δημοκρατικὰ αἰσθημάτων ποῦ τὸν σπάρανε καρχαρίες στὸ Σοῦνο, ἢ κρίε-κράφε στὴ Βουλγαριμένη; Κι ἡ «Φαρμακωμένη» πάλι; Τὸ ἁμάρτημά της τί ἀντίστοιχο θὰ ἔταν σήμερα; Ὁ «Διάλογος» σὲ ποιὸς θ' ἀπευθυνόταν; Στὸ ἐπίσημο κράτος καὶ τὰ ὄργανά του ἢ ἀς ποῦμε στὸ ΕΙΡΤ ἢ στὴν ΓΕΝΕΔ, στὴν Ἀκαδημία Ἀθηνῶν ἢ στὴ Φιλοσοφικὴ τῆς Ἀθήνας, ἢ ἄλλο;

Ζωντανὸ συνήθισα νὰ τὸν βλέπω τὸν Σολωμό, μὰ πιστεύω πὼς πρέπει νὰ τὸν συλλογιζόμαστε καὶ αὐτὸς νὰ ἔρχεται μετὰ στὴ θέσῃ, καὶ τὰ προβλήματά μας. Πὼς θὰ ἔρχεται; Δὲν ξέρω. Μὰ τὸ πρῶτο εἶναι νὰ τὸν μάθουμε, νὰ τὸν συνηθίσουμε κάθε μέρα. Στὸ σχολεῖο νὰ τὸν μεταλαβαίνουν τὰ παιδιὰ, στὸ ραδιόφωνο αὐτοὶ ποῦ περιμένουν νὰ στραβωθοῦν μὲ τὸ πιδὶ ρυπαντικό σίριαλ, κι ὅσοι φτάνουν στὸ Πανεπιστήμιο ἢ ὅπου ἄλλο, ν' ἀπαιτοῦν νὰ τοὺς δίνεται ὁ Σολωμός ποῦ τοὺς νοιάζει, κι ὅχι τὰ ὅποια συνηθίσαμε ἀποξεομένα κομμάτια τοῦ «Γίνου» ἢ τῶν «Ψαράν». Γιὰ νὰ μὴ φτάσουμε ποτέ καὶ εὐκολὰ κι ἀπὸ τὸ κεφάλι μας σὲ «δολομαρες ράχες» εἶτε στὴν Ἑλλάδα εἶναι αὐτὲς εἶτε στὴν Κύπρο μας εἶτε ὅπουδὴποτε στὸν κόσμος τῶν ἀνθρώπων.

Πὼς βλέπουμε τὸ Σολωμό σήμερα

ΚΩΣΤΑΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΠΟΥΛΟΣ

Τοῦ Σολωμοῦ τὰ ποιήματα καὶ σήμερα ἀκόμη, μετὰ ἀπὸ 150 χρόνια περίπου, μᾶς συγκινοῦν, καὶ ἀναγνωρίζουμε τὸ μεγάλο, τὸν πρωτοπόρο, τὸν ἀρχηγὸ τῆς ἑκτανησιακῆς σχολῆς, ποῦ ἀνοίξε τὸ δρόμο στὴ νεοελληνικὴ ποίηση, θαυμάζουμε καὶ σὴν